

This eChok volume of
Deuteronomy
Volume 1

is Dedicated in honor of
**Lilian and Nathan
Haber**

*Dedicated by
Amy and Jimmy*

TORAH

תורה

יכין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

ט לחוד אסתמר לך וטר נפשך
 לחדא דילמא תנשי ית
 פתגמאי די חזו עיניך ודילמא
 יעדון מלבך כל יומי חייך
 ותהודענן לבניך ולבני
 בניך: י יומא די קמתא קדם
 יי אלהך בחרב כד אמר יי לי
 פנוש קדמי ית עמא
 ואשמענן ית פתגמי די ילפון
 למדחל קדמי כל יומיא די
 אנון קימין על ארעא וית
 בניהון ילפון: יא וקרבתון
 וקמתון בשפולי טורא וטורא
 בער באשתא עד צית שמיא
 חשוכא עננא ואמיטתא:
 יב ומליל יי עמכון מגו אשתא

ט רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן
 תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן
 יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם
 לבניך ולבני בניך: י יום אשר עמדת
 לפני ידוה אלהיך בחרב באמר ידוה אלי
 הקהל לי את העם ואשמעם את דברי
 אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר
 הם חיים על האדמה ואת בנייהם ילמדון:
 יא ותקרבו ותרעמו תחת ההר וההר בער
 באש עד לב השמים חשך ענן וערפל:
 יב וידבר ידוה אליכם מתוך האש קול

(9) But guard yourself, and protect your soul diligently, lest you forget the things which your eyes saw, and lest these things depart from your heart, all the days of your life; and you will make them known to your children, and to your children's children. (10) The day that you stood before the Lord your God at Chorev, when the Lord said to me, Assemble the people for Me, and I will make them hear My words, that they may learn to fear Me all the days that they will live upon the earth, and that they may teach their children. (11) And you approached, and stood under the mountain; and the mountain burned with fire to the midst of heaven, with darkness, a cloud and dense fog. (12) And the Lord spoke to you out of the midst of the fire; you heard the sound of the words, but

RASHI

רש"י

(9) But guard yourself ... lest you forget the things — Only then, when you do not forget them, and will [therefore] do them in their proper manner, will you be considered wise and understanding; but if you do them incorrectly, because you forgot them, you will be considered fools. (10) The day that you stood — This is referring to the preceding verse: [The things] which your eyes saw [on] the day that you stood ... at Chorev, where you saw the thunder and the lightning. ילמדון — The Targum is ילפון, “They will learn” [for themselves]. ילמדון — the Targum is יאלפון,

(ט) רק השמר לך וגו' פן תשכח את-הדברים. אז, בשלא תשכחו אותם ותעשוים על אמתתם, תחשבו חכמים ונבונים, ואם תעויתו אותם מתוך שכחה, תחשבו שוטים: (י) יום אשר עמדת על מקרא שלמעלה ממנו אשר ראו עיניך יום אשר עמדת בחרב אשר ראית את הקולות ואת הלפידים: ילמדון. ילפון לעצמם: ילמדון. יאלפון,

קל פתגמין אתון שמעין
ודמות ליתכון חזן אלהן
קלא: יג וחוי לכו ית קימה
די פקיד יתכון למעבד עשרא
פתגמין וכתבנון על תרין
לוחי אבניא: יד ויתי פקיד יי
בעדנא ההיא לאלפא יתכון
קמין ודיניו למעבדכוון יתהון
בארעא די אתון עברין תמן
למירתה:

דברים אתם שמעים ותמונה אינכם ראים
זולתי קול: יג ויגד לכם את-בריתו אשר
צוה אתכם לעשות עשרת הדברים
ויכתבם על-שני לחות אבנים: יד ואתי
צוה ידוה בעת ההוא ללמד אתכם חקים
ומשפטים לעשתכם אתם בארץ אשר
אתם עברים שמה לרשתה:

saw no image; just a sound. (13) And He declared His covenant to you, which He commanded you to do — the Ten Commandments; and He wrote them on two Tablets of stone. (14) And the Lord commanded me at that time to teach you statutes and judgments, so that you should do them in the land to which you are passing, to possess.

RASHI

רש"י

(14) And the Lord commanded me at that time to teach you, *the Oral Law*.
לאחרים: (יד) ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם. תורה שבעל פה:

PROPHETS Isaiah 40

נביאים ישעיהו פרק מ

טז ואילני לבנו לא יספיקון
לאדלקא וחיותא דבה לית
היא כמיסת לעלתא: יז כל
עממיא כלמא עובדיהון
גמירא ושיצאה אנון חשיבין
קדמוהי: יח ולמן אתון מדמין
קדם אל ומה דמות אתון מסדרין קדמוהי: יט הא צלמא נגרא עביד וקינאה בדהב מחפי לה ושלשלן

טז ולבנון אין די בער וחיתו אין די עולה:
יז כל-הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו-לו:
יח ואל-מי תדמיון אל ומה-דמות תערכו-לו:
יט הפסל נסך חרש וצרף בזהב ירקענו ורתקות

(16) And of the Levanon — there is not enough to burn, and its beasts — there is not enough for burnt-offerings. (17) All the nations are as nought before Him; as things of nought and vanity are they regarded by Him. (18) And to whom do you compare God, and what likeness do you arrange for Him? (19) The graven

RASHI

רש"י

(16) There is not enough to burn — on His altar. And its beasts — [the beasts] of the Levanon, there is not enough for burnt-offerings. (19) Melted — This is an expression of [the word,] melting to pour. The
טז) אין די בער. על מזבחו: וחיתו. של לבנון אינו די לעולה: (יט) נסך. לשון מסכה: חרש. של ברזל:

כֶּסֶף צוֹרֵף: כ הַמִּסְכָּן תְּרוֹמָה עֵץ לֹא יִרְקַב יִבְחַר
 חֲרַשׁ חָכֵם יִבְקֹשׁ לוֹ לְהַכִּין פֶּסֶל לֹא יָמוּט: כא הַלּוֹא
 תִּדְעוּ הַלּוֹא תִשְׁמְעוּ הַלּוֹא הִגֵּד מֵרֵאשׁ לָכֶם הַלּוֹא
 הַבְּנִינֹתֶם מוֹסְדוֹת הָאָרֶץ:

סְדָרֵי בְּרֵאשִׁית לְכוֹן הַלּוֹא תִסְתַּכְּלוּן לְמַדְחַל קִדְּם מִן דְּבַר יְסוּדֵי אֲרָעָא:

image, the craftsman has melted, and the smith plates it with gold, and chains of silver he attaches. (20) The one who is accustomed to select chooses a tree that does not rot; he seeks for himself a skilled craftsman, to prepare a graven image, which will not move. (21) Do you not know, have you not heard, has it not been told to you from the beginning? Do you not understand the foundations of the earth?

RASHI

craftsman — *the iron[smith]. Plates it with* — *he plates it with* — **gold** — *and only covers it from above. And chains* — *chains of silver are made by the smith. (20) The one who is accustomed to select* — *One who is trained to discern between a durable tree and other trees. (21) Do you not know ...* — *Who established the foundations of the earth, and you should have worshipped Him.*

רש"י
 בזהב ירקענו. מרקעו זהב ומצפהו מלמעלה:
 וירקקות. שלשלאות של כסף עושה הצורף:
 (כ) המסכן תרומה. המלמד להבחין בין עצים
 המתקיים לשאר עצים: (כא) הלא תדעו וכו'. מי
 יסד מוסדות הארץ ואותו היה לכם לעבד:

Writings Psalms 94

כתובים תהלים פרק צד

א אֵל נִקְמוֹת יְדוּה אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: ב הַנֶּשֶׁא
 שֹׁפֵט הָאָרֶץ הַשֵּׁב גְּמוּל עַל־גָּאִים: ג עַד־מַתִּי
 רְשָׁעִים ו יְדוּה עַד־מַתִּי רְשָׁעִים יַעֲלוּ: ד יִבִּיעוּ
 יִדְּבְרוּ עֵתֶךָ תִּתְאַמְרוּ פֶּל־פְּעֵלֵי אֹן: ה עַמְּךָ יְדוּה
 אִימַתִּי רְשִׁיעֵיָא יִתְבוֹן בְּשִׁלוֹתָא: ד בּוֹעוֹן וּמְלִלוֹן גְּדוּפִין אֲמַרִּין מְלִין דְּקָלְנָא כָּל עַבְדֵי שְׁקָר: ה עַמְּךָ

(1) God of retribution, Lord, God of retribution, appear! (2) Lift up Yourself, Judge of the earth, render to the proud their recompense. (3) Lord, how long shall the wicked, how long shall the wicked exult? (4) They gush out, they speak blasphemy; all the workers of iniquity bear themselves loftily. (5) They crush

RASHI

(1) **Appear** — *Appear and reveal to us Your retribution. (4) עתק* — *words of blasphemy.*

רש"י
 (א) הופיע. הראה וגלה לנו את נקמתך: (ד) עתק.

יִדְכְּאוּ וְנַחֲלֵתְךָ יַעֲנֹנוּ; וְאַלְמָנָה וְגַר יַהֲרֹגוּ וַיְתוּמִים יִי יִשׁוּפוּן וְאַחֲסִנְתָּךְ יִמְסַכְּנוּן;
 וְאֶרְמְלֵתָא וְגִיּוֹרָא יִקְטְלוּן יִרְצְחוּן;
 וַיְתַמִּי יִרְצְחוּן;

Your people, O Lord, and afflict Your heritage. (6) They slay the widow and the stranger, and murder the orphans.

RASHI

רש"י

They bear themselves loftily — They praise themselves.

דבברי גדופים. יתאמרו. ישתבחו:

Mishnah Shevu'ot, chapter 1

משנה שבועות א

(1) There are two oaths, which are [subdivided into] four [i.e., 1, I swear I shall.... 2, I swear I shall not.... 3, I swear I did.... 4, I swear] I did not.... There are two cases concerning the discovery of having [unconsciously] sinned through impurity, which are four [i.e., 1, the impure who forgot his impurity and ate consecrated food, 2, or entered the Sanctuary, 3, he forgot that the impure are forbidden to eat consecrated food, 4, or enter the Sanctuary]. There are two types of carrying [prohibited] on the Sabbath, which are four [i.e., 1, standing in public domain and withdrawing an object from private domain, 2, standing in private domain and handing out an object to public domain, 3, standing in private domain and withdrawing an object from public domain, 4, standing in public domain and handing into private domain]. There are two shades of leprosy afflictions, which are four, [i.e., 1, white like snow, 2, white wool, 3, white plaster, 4, as the membrane of an egg]. (2) Every [instance regarding Temple impurity] in which there is knowledge [of the impurity] at the beginning or knowledge at the end, but which was unknown

א שבועות שתיים שהן ארבע, ידיעות הטמא שתיים שהן ארבע, יציאות השבת שתיים שהן ארבע, מראות נגעים שנים שהם ארבעה: ב כל שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בנתיים, הרי זה בעולה ויורד. יש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה

רבנו עובדיה מברטנורא

א שבועות שתיים. כתיבי בקרא בהדיא (שם ה) או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להטיב. אוכל להטיב. לא אוכל להרע. שמענה את עצמו. וה"ה לכל דבר שהוא הן ולא להבא. דלהרע או להטיב להבא משמע: שהן ארבע. יש לרבות עוד שתיים אחרים דלא כתיבי. והן הן ולא דלשעבר כמו אכלתי. ולא אכל. או לא אכלתי ואכל: ידיעות הטומאה. או נפש אשר תגע בכל דבר טמא (שם) האמור בויקרא אצל טומאת מקדש וקדשיו: שתי'. כתיב בקרא דכתיב (ויקרא ה) ונעלם ממנו והוא טמא. משמע שנעלמה ממנו טומאה ועל ידי אותו העלם אכל בשר קודש. הרי אחת. או נכנס למקדש. הרי שתיים: שהן ארבע. יש לרבות עוד שנים חיובים אחרים העלם קודש. והעלם מקדש וחכור הוא את הטומאה: יציאות השבת. הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים ילפינן מקרא מן ויצו משה ויעבירו קול במחנה וגו' (שמות לו) לא תפיקו מרשות היחיד לרשות הרבים: שתיים. אחד לעומד בחוץ והושיט ידו לפנים ונטל החפץ והוציאו. ואחד לעומד בפנים ונטל החפץ ממקומו. והוציאו לחוץ: שהן ארבע. יש להוסיף עוד שתיים דהכנסה אף ע"ג דלא כתיבי. שכשם שהקפידה תורה מרשות הרשות בהוצאה כך הקפידה על ההכנסה. אחת לעומד בפני'. והוציא ידו לחוץ ונטל חפץ והכניס. ואחת לעומד בחוץ ונטל חפץ ממקומו. והושיטו לפנים והניחו: מראות נגעים שנים. כתיבי

in the middle [i.e., knowledge at the time of becoming unclean, but at the moment of eating consecrated food, or entering the Sanctuary, he forgot that he was unclean, or forgot that the food was consecrated, or forgot that he was entering the Temple domains,] requires an *oleh ve-yored* [sliding-scale sacrifice]. If there is knowledge in the beginning, and there is no knowledge at the end, the goat of which the blood is offered inside [on Yom Kippur, in the inner sanctum] and Yom Kippur suspend [judgment], until he regains knowledge, and then he brings an *oleh ve-yored* [sacrifice]. (3) If there is no knowledge at the beginning, but there is knowledge at the end, the goat that is offered outside [on Yom Kippur, on the outer altar] and Yom Kippur atone, as it is said, “besides the sin-offering.” (Numbers 29:11) [They are linked to each other so as to deduce that] it [i.e., the inner goat] atones for what it [the outer goat] atones — just as what is inside atones only for something with knowledge [at the beginning], so too, that which is outside atones only for something with knowledge [at the end]. (4) For something [i.e., an instance of Temple impurity] that has no knowledge neither at the beginning, nor at the end, Festivals and the goats [the sin-offerings] of Roshei Chodashim [i.e., New Moons] atone; the opinion of Rabbi Yehuda. Rabbi

בסוף, שְׁעִיר הַנֶּעֱשָׂה בַּפְּנִים יוֹם הַכַּפּוּרִים תּוֹלָה, עַד שֶׁיִּדְעֵה לּוֹ וַיָּבִיא בְּעוֹלָה וַיּוֹרֵד: ג אֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אָבֵל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בְּסוֹף, שְׁעִיר הַנֶּעֱשָׂה בַּחוּץ יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר, שְׁנֵאמַר (בַּמְדַּבֵּר כֵּס) מְלַבֵּד חֲטָאת הַכַּפּוּרִים, עַל מֵה שְׁזָה מְכַפֵּר זֶה מְכַפֵּר. מֵה הַפְּנִימִי אֵינוֹ מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דְּבַר שֶׁיֵּשׁ בוֹ יְדִיעָה, אֶף הַחוּצוֹן אֵינוֹ מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דְּבַר שֶׁיֵּשׁ בוֹ יְדִיעָה: ד וְעַל שְׂאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בְּסוֹף, שְׁעִירֵי הַרְגָּלִים וּשְׁעִירֵי רְאֵשֵׁי חֲדָשִׁים מְכַפְּרִים, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר,

רבנו עובדיה מברטנורא

בקרא (ויקרא יג) שאת ובהרת: שהן ארבעה. תולדה דשאת ותולדה דבהרת לא כתיבי בקרא בהדיא: **ב שיש בה ידיעה בתחלה.** אידיעת הטומאה קאי. ואידי דוטרי מילייהו. מפרש להו בריש' והדר מפרש שבועות דנפיש מילייהו. ויצאות ומראות. כל חדא וחדא. מפרשה במסכת דידי'. להכי לא פרשינהו בהאי מסכתא. ולא תניניהו הכא אלא משום דדמי להרדי בשתים שהן ארבע: **ידיעה בתחלה.** שידע שנטמא: **וידיעה בסוף.** משאכל את הקדש בהעלם. או נכנס למקדש בהעלם ויצא. נודע לו שבטומאה אכל. או בטומאה נכנס: **והעלם בינתיים.** כשאכל את הקדש נעלמה ממנו טומאה או קודש. או נכנס למקדש ונעלמה ממנו טומאה או מקדש: **הרי זה בעולה ויורד.** עולה לעשיר ויורד לעני. עשיר מביא חטאת בהמה. ועני חטאת העוף. ודל שבדלים. עשירית האיפה. והיא מנחת חוטא האמורה בכל מקום: **שעיר הנעשה בפני'.** שעיר יום הכפורים שמביא מדמו לפנים: **תולה.** להגן עליו מן היסורין: **עד שיודע לו.** שאכל קדש בטומאה ויביא קרבן עולה ויורד: **ג אין בה ידיעה בתחלה.** שלא ידע בטומאה זו מימיו זה לא יבא לכלל קרבן עוד לעולם. שהרי אין קרבן בא אלא על שיש בה ידיעה בתחלה: **שעיר הנעשה בחוץ.** הקרב במזבח החיצון במוספין של יד' כ': וי"ה. עצמו מכפר עם השעיר: **שנאמר בשעיר הנעשה בחוץ.** (במדבר כט) שעיר עזים אחד חטאת מלבד חטאת הכפורים. וחטאת הכפורים הוא השעיר הנעשה בפני'. והקישן הכתוב ללמדך שעל מה שזה מכפר זה מכפר. מה פנימי אינו בא אלא על דבר שיש בו ידיעה. ומאי נהו ידיעה בתחלה כדילפינן מקרא דכתיב לכל חטאתם דמשמע לאותם שיבואו לכלל חטאת כשתהיה להם ידיעה בסוף. ואי אפשר לבא לכלל חטאת אלא אם כן היתה לו ידיעה בתחלה. אף שעיר הנעשה בחוץ אינו מכפר אלא על שיש בו ידיעה ומאי ניהו ידיעה בסוף ולא בתחלה דלא אתיא לכלל קרבן ומכפר זה כפר' גמורה בלא תליה: **ד שעירי הרגלים.** בכל הרגלים נאמרו שעירי חטאת במוספין: **ושעירי ר"ח מכפרים.** דכתיב בשעיר ר"ח (שם כה) לחטאת לה' חטא שאין מכיר בו אלא ה'. שעיר זה יהא מכפר. והיינו שאין בו ידיעה לא בתחלה ולא בסוף ושעירי רגלים ילפינן משעיר ר"ח בהיקש דשעיר הוה מצי למכתב בכלהו רגלים וכתב ושעיר וא"ו מוסף על ענין ראשון. להקיש שעל מה שזה מכפר אלו מכפרים: **כל השעירים כפרתן שוה.** כל שעירי

Shimon says, the goats of the Festivals alone atone, but not the goats of Roshei Chodashim. And for what do the goats of Roshei Chodashim atone? For the pure person who [unintentionally] ate impure [sacrifices]. Rabbi Meir says, All the goats [of *musafim*] effect the same atonement, for the impurity of the Temple and its sacrifices. Rabbi Shimon would say, The goats of Roshei Chodashim atone for the pure person who ate the impure; and those of the Festivals atone for the one with no knowledge, neither at the beginning nor at the end; and that of Yom Kippur atones for the one with no knowledge at the beginning, but with knowledge at the end. They [the Sages] said to him [Rabbi Shimon], What is [the law], may one [goat] be offered in place of another? [i.e., the goat designated for Festivals was lost and was later found in time for the offering of the New Moon] he said to them, They may be offered. They said to him, since their atonement is not equal, how can this sacrifice be offered for [instead of] another? He said to them, They all come to atone for the impurity of the Temple and its sacrifices. (5) Rabbi Shimon ben Yehuda says in his [Rabbi Shimon's] name, The goats of Roshei Chodashim atone for the pure person who [unintentionally] ate the impure. Those [goats] of the Festivals are superior to them, for they atone for the pure person who ate the impure, and [also] in the instance with no knowledge at the beginning or at the end; those of Yom Kippur are superior to them, for they atone for the pure person who ate the impure, and [also] in an instance of no knowledge at the beginning or at the end, and [also] in an instance of no knowledge in the beginning, but with knowledge at the end. They said to him, What is [the law], may one [goat] be offered in place of another? He said to them, Yes. They said to him, Granted that those of Yom Kippur are offered on Roshei Chodashim [for they also atone for the

שְׁעִירֵי הַרְגָלִים מְכַפְּרִין אֲבָל לֹא שְׁעִירֵי רֵאשִׁי חֲדָשִׁים. וְעַל מֵה שְׁעִירֵי רֵאשִׁי חֲדָשִׁים מְכַפְּרִין, עַל הַטְּהוֹר שְׁאֵכַל אֶת הַטְּמֵא. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר, כָּל הַשְּׁעִירִים כְּפָרְתָן שָׁוֶה עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וּקְדָשָׁיו. הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, שְׁעִירֵי רֵאשִׁי חֲדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל הַטְּהוֹר שְׁאֵכַל אֶת הַטְּמֵא, וְשֶׁל רְגָלִים מְכַפְּרִין עַל שְׂאִין בְּהָ יָדִיעָה לֹא בַתְּחִלָּה וְלֹא בְסוּף, וְשֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר עַל שְׂאִין בְּהָ יָדִיעָה בַתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בְּהָ יָדִיעָה בְּסוּף. אָמְרוּ לוֹ, מֵהוּ שִׁיקְרָבוּ זֶה בְּזוֹה. אָמַר לָהֶם, יִקְרָבוּ. אָמְרוּ לוֹ, הוֹאִיל וְאִין כְּפָרְתָן שָׁוֶה, הֵיאָךְ קָרְבִין זֶה בְּזוֹה. אָמַר לָהֶן, כָּלֵן בְּאִין לְכַפֵּר עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וּקְדָשָׁיו: הֵ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן יְהוּדָה אֹמֵר מִשְׁמוֹ, שְׁעִירֵי רֵאשִׁי חֲדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל הַטְּהוֹר שְׁאֵכַל אֶת הַטְּמֵא. מוֹסִיף עֲלֵיהֶם שֶׁל רְגָלִים, שְׁמְכַפְּרִין עַל הַטְּהוֹר שְׁאֵכַל אֶת הַטְּמֵא וְעַל שְׂאִין בְּהָ יָדִיעָה לֹא בַתְּחִלָּה וְלֹא בְסוּף. מוֹסִיף עֲלֵיהֶם שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים, שֶׁהֵן מְכַפְּרִין עַל הַטְּהוֹר שְׁאֵכַל אֶת הַטְּמֵא, וְעַל שְׂאִין בְּהָ יָדִיעָה לֹא בַתְּחִלָּה וְלֹא בְסוּף, וְעַל שְׂאִין בְּהָ יָדִיעָה בַתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בְּהָ יָדִיעָה בְּסוּף. אָמְרוּ לוֹ, אֹמֵר הִנֵּה רַבִּי מֵהוּ שִׁיקְרָבוּ זֶה בְּזוֹה. אָמַר לָהֶם, הֵן. אָמְרוּ לוֹ, אִם כֵּן יִהְיֶה שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים

רבנו עובדיה מברטנורא

המוספין בין שעירי רגלים. בין שעירי ר"ח. בין שעיר הנעשה בחוץ ביה"כ. כפרתן שוה שהם מכפרין בין על שאין בה ידיעה בתחילה ויש לה ידיעה בסוף. בין על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. בין על טהור שאכל את הטמא. ונ"מ לטומאה שאירעה בין זו לזו. אבל שעיר הנעשה בפני" ביה"כ לא נחלקו עליו שהוא תולה על שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף כדאמרי: היה ר"ש אומר. האי דהדר נקט ליה משום דבעי למימר אמרו לו מהו שיקרבו זה בזה: מהו שיקרבו. אם אבד שעיר שהופרש ליה"כ ונתכפרו באחר ונמצא זה ברגל או בר"ח. מהו שיקריב לשם שעירו של יום: אמרו לו הואיל ואין כפרתן שוה. ר"מ הוא דקאמר ליה לר' שמעון בשלמא אי אמרת כולן כפרתם שוה יקריב שהרי כולן כפרה אחת הן מכפרים. אלא לדידך זו שהופרשה לכפר על שאין בה ידיעה בתחלה ויש בה

case for which the latter atone], but how can those of Roshei Chodashim be offered on Yom Kippur, to effect an atonement not atoned for by it? He said to them, They all come to atone for the impurity of the Temple and its sacrifices. (6) For the intentional defilement of the Temple and its sacrifices, the goat offered inside and Yom Kippur atone. And for the other transgressions in the Torah — [both] the minor and the severe, the intentional and the unintentional, the known and the unknown, positive and negative [commandments, those punishable by] *karet* [i.e., death by Divine intervention] and a Court-imposed death sentence — the scapegoat atones. (7) It is all the same, whether Israelites, priests, or anointed priest [there is atonement for all]. What is the difference between Israelites, [and between] priests and the anointed priest? Only the blood of the ox [of the sin-offering], that it atones for the priests for the defilement of the Temple and its sacrifices [instead of the inner and outer goats]. Rabbi Shimon says, [he argues on that which stated that there is no difference regarding the scapegoat between Israelites and priests, and contends that the scapegoat is exclusive for Israelites and the ox for priests,] just as the blood of the goat offered inside atones for the Israelite, so too, does the blood of the ox atone for the priests; just as the confession of [i.e., recited over] the scapegoat atones for the Israelite, so too, does the confession of [recited over] the ox atone for the priests.

רבנו עובדיה מברטנורא

ידיעה בסוף. היאך יקרב ברגל לכפר על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. או ב"ח לכפר על הטהור שאכל את הטמא: **לכפר על טומאת מקדש וקדשיו**. וכיון דבוה שוין. אע"פ שכפרתן חלוקות יכול הוא ליקרב: **ה משמו**. של ר"ש. וסתם ר"ש הוא ר"ש בן יוחאי: **ו ועל זדון טומאת מקדש וכו'**. סתמא היא. (דגמ' נקיט לה): **שעיר הנעשה בפנים ויוה"כ מכפרים**. דכתיב (ויקרא טז) ומפשעיהם לכל חטאתם. ופשעיהם. אלו המרידי: **החמורות והקלות וכו'**. כולה מתני' מפרשה בגמ' הכי. בין קלות בין חמורות בין שעשאן במזיד בין שעשאן בשוגג אותן שעשאן בשוגג בין נודע לו ספיקן. בין לא נודע לו ספיקן כלומר בין נודע לו שבא לידו ספק חלב ואכל בין שלא נודע לו שבא לידו ספק חלב. ואלו הן קלות עשה ולא תעשה ואלו הן חמורות כריתות ומיתות ב"ד: **ז א' ישראל וא' כהנים**. הכי קאמר. אחד ישראל ואחד כהנים וא' כהן משות. מתכפרים בשעיר המשתלח בשא' עבירות ואין חלוק ביניהן: **אלא שדם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו**. כל מה שעש' הפנימי מכפ' על ישראל דהיינו תליית ישראל על שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף. וזדון טומא' מקדש וקדשיו וכן כפר' שעיר החיצון פרו של כ"ג הקרב בי"ה מכפר על הכהנים: **ר"ש אומר בשם**. שאתה מודה בדם השעיר הפנימי שמכפר על ישראל. כפרתו בלא שום וידוי. שאין וידוי בשעיר הפנימי. אלא בשעיר המשתלח. כך דם הפר בלא שום וידוי מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו. אייתר ליה וידוי של פר במקום וידוי של שעיר המשתלח. לכפר על הכהנים בשאר עבירות. ואין להם כפרה בשעיר המשתלח:

קרבין בראשי חֲדָשִׁים, אֲבָל הַיָּאֵד שֶׁל רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים קרבין בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים לְכַפֵּר כַּפֶּרֶה שְׂאִינָה שְׁלֵהוּ. אָמַר לָהֶן, קָלָן בְּאִין לְכַפֵּר עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וְקִדְשָׁיו: **ו** וְעַל זְדוֹן טְמֵאת מִקְדָּשׁ וְקִדְשָׁיו, שְׁעִיר הַנֶּעֱשֶׂה בַּפְּנִים וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים מִכִּפְרִין. וְעַל שְׂאֵר עֲבֻרוֹת שְׁבִתוֹרָה, הַקְּלוֹת וְהַחֲמוּרוֹת, הַיְדוּנוֹת וְהַשְּׂגוּגוֹת, הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע, עָשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כָּרְתוֹת וּמִיתוֹת בַּיַּת דִּין, שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח מִכִּפְרִי: **ז** אֶחָד יִשְׂרָאֵלִים, וְאֶחָד כֹּהֲנִים, וְאֶחָד כֹּהֵן מְשׁוּת. מֵה בֵּין יִשְׂרָאֵלִים לְכֹהֲנִים וּלְכֹהֵן מְשׁוּת, אֲלֵא שְׂדֵם הַפֶּר מִכִּפְרִי עַל הַכֹּהֲנִים עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וְקִדְשָׁיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כִּשֶׁם שְׂדֵם הַשְּׁעִיר הַנֶּעֱשֶׂה בַּפְּנִים מִכִּפְרִי עַל יִשְׂרָאֵל, כִּךָּ דָם הַפֶּר מִכִּפְרִי עַל הַכֹּהֲנִים. כִּשֶׁם שְׁוִדּוּיּוֹ שֶׁל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח מִכִּפְרִי עַל יִשְׂרָאֵל, כִּךָּ וּדְוִיּוֹ שֶׁל פֶּר מִכִּפְרִי עַל הַכֹּהֲנִים:

Gemara Shevu'ot 18b

גמרא שבועות יח

Rabbi Yonatan ben Yose ben Lekunia inquired of Rabbi Shimon ben Yose ben Lekunia: “Where is the prohibition in the Torah against relations with a menstruating woman?” He took a clod, and threw it at him, [saying,] “Prohibition against relations with a menstruating woman! ‘And to a woman who is impure by her [menstrual] uncleanness you shall not approach’ (Leviticus 18:19)” “Well then, [I meant to ask] where do we find the warning that if a man has relations with a clean woman, and she says to him, ‘I have become unclean,’ that he should not withdraw abruptly? Chizkiyah said, Scripture says: [“And if any man lies with her,] her impurity shall be with him,” (Leviticus 15:24) i.e., there is a time, when even if she is impure, she shall be with him [i.e., he must not withdraw abruptly, so as not to have pleasure from the withdrawal]. From this we have a positive precept; from where do we derive a negative precept? Rav Papa said, Scripture says, “You shall not approach” [to a woman who is impure] (Leviticus 18:19); “you shall not approach” means also, you shall not withdraw; for it is written: “[A people that provoke Me ...] who say, Approach to yourself, come not near me, for I am holier than you” [according to Rashi in the Gemara,] meaning “for I may defile you” (Isaiah 65:5); thereby teaching that the “you shall not approach” in Leviticus may mean, do not approach to yourself, i.e., do not withdraw]. Our Rabbis taught: “Thus shall you separate the children of Israel from their uncleanness.” (Leviticus 15:31) Rabbi Yoshiyah said: From this we learn an injunction to the children of Israel that they should separate from their wives near their menstrual cycles. And how long before? Rabbah said: One *onah* [a whole day or a whole night]. Rabbi Yochanan said in the name of Rabbi Shimon bar Yochai: If a person does not separate from his wife near her cycle, then even if he has sons like the sons of Aharon, they will die, for it is written: “Thus shall you separate the children of Israel from their uncleanness ... [this is the law ...] of she who is ill with her impurity,” and next to it: “[And the Lord spoke unto Moshe] after the death [of the two sons of Aharon.” (Leviticus 15:33-16:1) The sequence implies that if a man does not separate, his sons will die]. Rabbi Chiyya bar Abba said that Rabbi Yochanan said: The person who separates from his wife near her cycle will have male children, as it is written: “To make a distinction between the unclean and the clean,” (Leviticus 11:47) and next to it: “If a woman conceives and bears a male child.” (Leviticus 12:2) Rabbi Yehoshua ben Levi said: He

בְּעַא מִינָה רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן יוֹסִי בֶן לְקוּנְיָא מְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹסִי בֶן לְקוּנְיָא אֹהֲרָה לְבוֹעֵל גְּדָה מִן הַתּוֹרָה שְׁקַל קְלָא פְתַק בֵּה אֹהֲרָה לְבוֹעֵל גְּדָה (וּיקרא יח) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָה לֹא תִקְרַב אֲלֶיהָ לְמַשְׁמַשׁ עִם הַטְּהוֹרָה וְאָמְרָה לוֹ נְטִמָּאתִי דְלֹא נִפְרִישׁ מִיָּד מִנָּא לָן אָמַר חִזְקִיָּה אָמַר קְרָא (שם טו) וּתְהִי גְדָתָה עֲלָיו אֲפֹלוּ בְשַׁעַת גְּדָתָה תְהֵא עֲלָיו. אֲשַׁכְתָּן עֲשֵׂה לֹא תַעֲשֶׂה מִנְלָן אָמַר רַב פַּפָּא אָמַר קְרָא (שם יח) לֹא תִקְרַב לֹא תִקְרַב נְמִי לֹא תִפְרוֹשׁ הוּא דְכְתִיב (ישעיה סה) הָאֹמֵר קְרַב אֵלַיךְ אֵל תִּגַּשׁ בִּי כִי קִדְשְׁתִּיךָ. תַּנּוּ רַבִּנָּן (וּיקרא טו) וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאָתָם. אָמַר רַבִּי יֵאִשִּׁיָּה מְכָאן הוֹהֲרָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁיפְרִשׁוּ מִנְשׁוֹתֵיהֶן סְמוּךְ לְוִסְתָּן וְכַמְהָ? אָמַר רַבֵּה: עוֹנָה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי כָּל שְׂאִינּוּ פּוֹרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ סְמוּךְ לְוִסְתָּה אֲפֹלוּ הוֹיָן לוֹ בָּנִים כְּבָנֵי אֶהְרֹן מֵתִים. דְכְתִיב (שם) וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאָתָם. וְהִדְּוָה בְּנִדְתָה וְסָמִיד לָהּ (שם טז) אֲחֵרֵי מוֹת. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַר אַבְבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל הַפּוֹרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ סְמוּךְ לְוִסְתָּה הוֹיָן לוֹ בָּנִים וְכָרִים דְכְתִיב (שם יא) וְלִהְבִּדִיל בֵּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטְּהוֹר. וְסָמִיד לָהּ (שם יב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר:

will have sons worthy of becoming teachers, for it is written: "That you make a distinction [between ... the unclean and the clean] and that you may teach." (Leviticus 10:10). Rabbi Chiyya bar Abba said that Rabbi Yochanan said: The person who recites the *havdalah* over wine at the termination of the Sabbath will have male children, as it is written: "That you make a distinction between the sacred and the non-sacred" (Leviticus 11:47), and elsewhere it is written: "To make a distinction between the unclean and the clean," (ibid), and next to it, "If a woman conceive [and bear a male child]." (Leviticus, 12:2) Rabbi Yehoshua ben Levi said: He will have sons worthy to be teachers, as it is written: "That you make a distinction [between the holy and the common] ... and that you may teach." (Leviticus 10:11) Rabbi Binyamin bar Yefet said that Rabbi Elazar said: The person who sanctifies himself during relations will have male children, even as it is said: "Make yourselves holy, and you will be holy" [Leviticus 11:44], and next to it: "If a woman has conceived [and bore a male child]." (ibid., 12:2)

הוין לו בנים ראויין להוראה דכתיב (שם י) ולהבדיל ולהורות. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המבדיל על היין במוצאי שבתות הוין לו בנים זכרים, דכתיב (שם) להבדיל בין הקדש ובין החל. וכתיב התם (שם יא) להבדיל בין הטמא ובין השטהור. וסמך לה (שם יב) אשה כי תזריע. רבי יהושע בן לוי אמר: בנים ראויין להוראה, דכתיב (שם) להבדיל ולהורות. אמר רבי בנימין בר יפת, אמר רבי אלעזר: כל המקדש את עצמו בשעת תשמיש הוין לו בנים זכרים שנאמר (שם יא) והתקדשתם והייתם קדושים. וסמך לה אשה כי תזריע:

זוהר ואתחנן דף רס"ה ע"א

אמר רבי שמעון: בשעתא דבר נש אקדים בפלגות ליליא וקם ואשתדל באוריתא עד דנהיר צפרא בצפרא אנה תפלין ברישה ותפלין ברשימא קדישא בדרועה ואתעטף בעטופא דמצוה ואתי לנפקא מתרעא דביתה אערע במוונה רשימא דשימא קדישא בתרעא דביתה ארבע מלאכין קדישין מוודגין עמה ונפקין עמה מתרעא דביתה ואזפי לה לבי בנישאתא ומכרזי קמה חבו יקרא לדיוקנא דמלכא קדישא חבו יקרא לברה דמלכא לפרצופא יקרא דמלכא רוחא קדישא שריא עליה אכריו ואמר (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר. בדין ההוא רוחא קדישא סלקא לעלא ואסחיד עליה קמי מלכא קדישא בדין מלכא עלאה למכתב קמה כל אנון בני היכלה כל אנון דאשתמודען קמה, תדא הוא דכתיב (מלאכי ג) ויכתב ספר זכרון לפנני ליראי יי ולחושבי שמו, מאי ולחושבי שמו. במה דאת אמר (שמות לה) (סי' בחשב האפור) וחושבי מחשבות אנון דעבדין לשמה אומנותא בכלא. אומנותא דתפלין בבתיהון ברצועיהון ובתיבתיהון. אומנותא דציצית. בחוטיהון בחוטיא דתכלתא. אומנותא דמוונה ואלין אנון חושבי שמו. וכתיב וחושבי מחשבות. ולא עוד אלא דקדשא בריך הוא משתבח בה ומכריו עליה בכלהו עלמין חמו מה בריה עבדית בעולמי. ומאן דיעול קמה לבי בנישאתא בד נפיק מתרעיה ולא תפלין ברישיה וציצית בלבושיה ואומר (תהלים ה) אשתתוה אל היכל קדשך ביראתך. קדשא בריך הוא אמר: אן הוא מוראי הא סחיד סהרותא דשקרא:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, Chapter 155

ספר חסידים סימן קנה

Whoever shows compassion to the cruel, is not

א כל המרחם על האכזר אינו מרחם על

compassionate to the merciful, and to those who deserve to be treated mercifully, such as his sons, daughters, siblings, and relatives who do not have what they require. If he can provide for them and doesn't, everything he has, will pass to someone else — to one whom the act of giving, will not be accounted to him as a merit or as a charitable deed, meaning; to his sons, daughters, and relatives. For providing for them is not a matter of charity, but rather is an act of mercy. Even if he does provide for other people, but he knows that his father, mother, or siblings are destitute, yet he does not provide for them, and instead provides for others, the very people for whom he does provide will ultimately be cruel to him, and will show him no mercy. They will not appreciate any kindness that he did for them, and will eventually become his enemies. For there are deeds for which a person receives no merit upon doing them, yet if he does not do them, it is considered evil. For example, a husband and wife who love their children, and have what they need, and provide for them and are merciful to them — there is no merit or charity in this, for they do it out of their love for them, in the same way that a dog cares for its puppies, and a bear and all animals that risk their lives to hunt and bring food for their young. If a person does not feel mercy toward his children, and does not provide for them, so that his children have nothing, or if they strike them unnecessarily, or not for the purpose of instructing them, their sin is too great to be borne. Therefore, if a father is kind to some of his children but despises others and does no kindness for them, the ones he despises will eventually inherit him.

Practical Law:

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 14

(1) How is the priestly blessing recited outside the Temple? When the Reader reaches the blessing of the *Shemoneh Esrei* relating to the Temple service and says *retzei* [be pleased], all the *kohanim* present in the synagogue leave their places and ascend the platform. They stand there facing the Holy Ark, with their backs to the congregation and their fingers curled up

הַרְחַמְנִים וְעַל מִי שֶׁהָיָה לְרַחֵם עָלָיו בְּגוֹן עַל בְּנָיו וְעַל בְּנוֹתָיו וְאֶחָיו וְקָרוֹבָיו וְאִין לָהֶם וְיָכוֹל לְכַלְכֵּלָם וְאִינוּ נֹתֵן לָהֶם הָרִי כֹל מֵה שֵׁיִשׁ לוֹ יָבוֹא לְיָדֵי מִי שֶׁאִין לוֹ זְכוּת וְצָדָקָה פְּרוֹשׁ לְיָד בְּנָיו וּבְנוֹתָיו וְקָרוֹבָיו שֶׁאִין צָדָקָה שִׁירָה בְּפִרְנִסְתָּם אֲלֵא דְרָךְ רַחֲמָנוֹת וְאֶפְלוּ הוּא מְפָרְנֵס אַחֲרֵים וְכִיִּין שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֲבִיו וְאִמּוֹ וְאֶחָיו עֲנִיִים וְאִינוּ מְפָרְנֵסִם וּמְפָרְנֵס אַחֲרֵים אוֹתָן עֲצָמָם שֶׁהוּא מְפָרְנֵס לְבִסוּף יְהִיו אַכְזָרִים עָלָיו וְלֹא יִרְחַמוּהוּ וְלֹא יִחְזִיקוּ לוֹ טוֹבָה עַל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם וְיִהְיֶה לוֹ לְשׂוֹנְאָיו כִּי יֵשׁ לָךְ דְּבַר שֶׁאִין לוֹ זְכוּת לְאָדָם אִם יַעֲשֶׂה וְאִם לֹא יַעֲשֶׂה יִחְשַׁב לוֹ לְרָעָה. בְּגוֹן אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ שֶׁאוֹהֲבִין יְלָדֵיהֶן וְיֵשׁ לָהֶן וּמְפָרְנִסִין אוֹתָן וּמְרַחֲמִים עֲלֵיהֶם הָרִי אִין זְכוּת וְצָדָקָה כִּי מֵאֲהַבְתָּן עוֹשִׂין לָהֶם כֵּן כְּמוֹ כָּלֵב לְגוֹרָיו וְהַדָּב וְכָל חַיּוֹת שֶׁמְשִׁימִים נַפְשָׁם בְּכַפָּם לְטָרֵף טָרֵף לְהַבִּיא לְגוֹרֵיהֶן וְאִם לֹא יְהִיו מְרַחֲמִים עַל יְלָדֵיהֶן וְלֹא מְפָרְנִסִים אוֹתָם וְאִין לִילְדִים מֵאוֹמָה אוֹ שֶׁמְכִין אוֹתָן שֶׁלֹּא לְצָרָךְ אוֹ שֶׁלֹּא לְיִסְרָם כָּלֵל. גְּדוֹל עוֹנָם מִנְשׂוּא לְפִיכָךְ הָאָב שֶׁעוֹשֶׂה טוֹבָה לְמַקְצֵת בְּנָיו וְקֹצֵתָן מוֹאֵס וְלֹא עוֹשֶׂה אֶתָם טוֹבָה. אוֹתוֹ שֶׁהוּא מוֹאֵס יִרְשְׁנוּ:

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק יד

א כִּיִּצַד הִיא נְשִׂאוֹת כְּפִים בְּגוֹבְלוֹין בְּעַת שִׁיגִיעַ שְׁלִיחַ צְבוּר לְעִבּוּדָה כְּשִׂיאֵמֵר רְצֵה, כָּל הַכֹּהֲנִים הָעוֹמְדִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת נֶעְקְרִין מִמְקוֹמָן וְהוֹלְכִין וְעוֹלִין לְדוֹכֵן וְעוֹמְדִין שָׁם. פְּגִיָּהֶם לְהִיכֵל וְאַחֲרֵיהֶם כָּלִפִּי הָעַם

into their hands until the Reader finishes the blessing of “thanks” [*modim anachnu lach*]. They then turn to face the congregation, extend their fingers, raise their hands to shoulder height, and begin the blessing with the word *yivarekhikah* [may God bless you]. The Reader prompts them word by word and they respond, as it says “say to them” (Numbers 6:23), meaning that they should not say the blessing until he [the Reader] says it to them. When they finish the first sentence, all the people answer amen. The Reader then goes on to prompt them word by word for the second sentence, and they repeat until they finish the second sentence, and all the people answer amen. And so on with the third

sentence.(2) When the *kohanim* have completed all three sentences, the Reader begins the last blessing of the Shemoneh Esrei prayer, which is *sim shalom* [grant peace]. The *kohanim* turn their faces back toward the Holy Ark, fold their fingers, and stand there on the platform until the Reader finishes reciting the blessing. They then return to their places.

ואצבעותיהם כפופות לתוף כפיהם, עד שישלים שליח צבור ההודאה. ומחזירין פניהם כלפי העם ופושטין אצבעותיהם ומגביהין ידיהם, כנגד כתפיהם ומתחילין יברכה. ושליח צבור מקרא אותן מלה במלה והן עונין. שנאמר (במדבר ו) “אמור להם”, עד שיאמר. בשמשלימין פסוק ראשון כל העם עונין אמן. וחוזר שליח צבור ומקרא אותן פסוק שני מלה במלה והן עונין עד שמשלימין פסוק שני וכל העם עונין אמן. וכן פסוק שלישי. ב כשישלימו הכהנים שלשה פסוקים מתחיל שליח צבור בברכה אחרונה של תפלה שהיא שים שלום והכהנים מחזירין פניהם כלפי הקדש וקופצין אצבעותיהן ועומדין שם בדוכן עד שיגמר הברכה וחוזרין למקומן:

VA'ETCHANAN FOR THURSDAY

ואתחנן ליום חמישי

TORAH

תורה

יכון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

טו ותסתמרון לחדא
לנפשתיכון ארי לא חזיתון כל
דמות ביומא די מליל יי
עמכון בחרב מגו אשתא:
טז דילמא תחבלון ותעבדון
לכון צלם דמות כל צורא
דמות דכר או נקבא: יז דמות
כל בעירא די בארעא דמות
כל צפר גדפא די פרח באור

טו ונשמרתם מאד לנפשתיכם כי לא
ראיתם כל תמונה ביום דבר יהוה אליכם
בחרב מתוך האש: טז פן תשחתון ועשיתם
לכם פסל תמונת כל סמל תבנית זכר או
נקבה: יז תבנית כל בהמה אשר בארץ
תבנית כל צפור כנף אשר תעוף בשמים:

(15) And you should guard your souls very well, for you did not see not any image on the day that the Lord spoke to you at Chorev from the midst of the fire.(16) Lest you corrupt yourselves, and make a graven image for yourselves, the image of any form, the likeness of male or female: (17) The likeness of any beast that is on the earth; the likeness of any winged bird that flies in the heaven;